RAPORTTI

JS-Enviro Oy 2.4.2025

Järvi-Saimaan Palvelut Oy

Sarkatie, Puumala

LIITO-ORAVAKARTOITUS

JS-Enviro Oy

OSOITE	*PUHELIN*	*Y-TUNNUS*
Nuppolantie 61, 54530 LUUMÄKI	040 763 5920	2270802-6

1. JOHDANTO

Puumalan kunta suunnittelee kaavamuutosta Puumalassa Saimaan rannassa sijaitsevalle kiinteistölle. JS-Enviro Oy on toteuttanut alueella liito-oravakartoituksen siihen liittyvine maastotöineen keväällä 2025. Kartoituksen tavoitteena oli selvittää, sijaitseeko alueella liito-oravan (rauh., dir.) lisääntymis- tai levähdyspaikkoja.

Alueella ei ole tehty aiempia liito-oravakartoituksia eikä lajista ole kirjattu havaintoja selvitysalueella tai sen välittömillä lähialueilla Suomen Lajitietokeskuksen järjestelmiin.

2. LIITO-ORAVASTA LYHYESTI

Liito-orava (*Pteromys volans*) on hämärä- ja yöaktiivinen keskikokoinen jyrsijä, joka liikkuu liitämällä puusta puuhun. Pisimmillään liitomatka voi olla 50–80 metriä lähtöpuun korkeudesta riippuen. Liito-oravan ravintoon kuuluvat lehdet, silmut sekä lepän ja koivun norkot ja kypsyvät siemenet. Liito-orava rakentaa useita pesiä tyhjiin tikankoloihin tai vanhoihin oravanpesiin, mutta toisinaan se kelpuuttaa pesäpaikoikseen myös linnunpöntöt sekä rakennusten suojaisat kolot. Lajin elinympäristöä ovat tyypillisesti varttuneet kuusivaltaiset sekametsät, joissa eri-ikäisrakenteinen puusto luo sopivasti niin pesäpaikkoja kuin suojaa ja ruoan varastointimahdollisuuksia. Erityisesti varttuneet haavat ovat tärkeitä liito-oravan elinympäristölle, sillä ne tarjoavat sekä ravintoa että sopivia pesäpaikkoja. Liito-orava on paikkauskollinen, ja se elää melko laajalla alueella: naaraan elinpiiri on keskimäärin 3–10 ha ja uroksen noin 60 ha. Elinpiiriin saattaa kuulua siten useita eri metsäalueita, joita yhdistää liito-oravalle turvallisen siirtymisen mahdollistavat kulkuyhteydet.

Liito-orava on saanut Suomessa uhanalaisuusluokan vaarantunut (VU) lajin yksilöiden määrän merkittävän vähentymisen vuoksi. Pääasiallisia syitä lajin uhanalaistumiselle ovat metsätaloudesta aiheutuva sopivien elinympäristöjen muuttuminen sekä lahopuun väheneminen. Liito-orava on koko maassa rauhoitettu (LSL 69§) ja kuuluu EU:n luontodirektiivin liitteen IVa tiukkaa suojelua edellyttäviin lajeihin, joiden lisääntymis- ja levähdyspaikkoja ei saa hävittää eikä heikentää (LSL 78§). Lisäksi laji kuuluu luontodirektiivin liitteen II lajeihin, joiden elinpaikan ELY-keskus voi päätöksellään suojella (LSL 79§). Liito-oravan esiintyminen alueella antaa viitteitä siitä, että alue on ekologisesti arvokas.

3. SELVITYSALUEEN YLEISKUVAUS

Selvitysalue sijaitsee Etelä-Savossa, Puumalan taajama-alueen kupeessa. Alue on kooltaan noin 1,8 ha ja rajautuu idässä Sarkatie-Lukkarinkujan asuinkiinteistöihin ja lännessä Saimaan Koskenselkään (kuva 1). Maasto viettää loivasti länteen rantaa kohti (noin 86…76 mpy).

Alueen reunalla kulkee kapea hiekkatie rannan kääntöpaikalle. Selvitysalueella on kaksi toisiinsa nähden linjassa olevaa linjataulua, joiden väli ja ympäristö on raivattu puuttomaksi. Muutoin alueen yleisilme on puustoinen ja suojaisa.

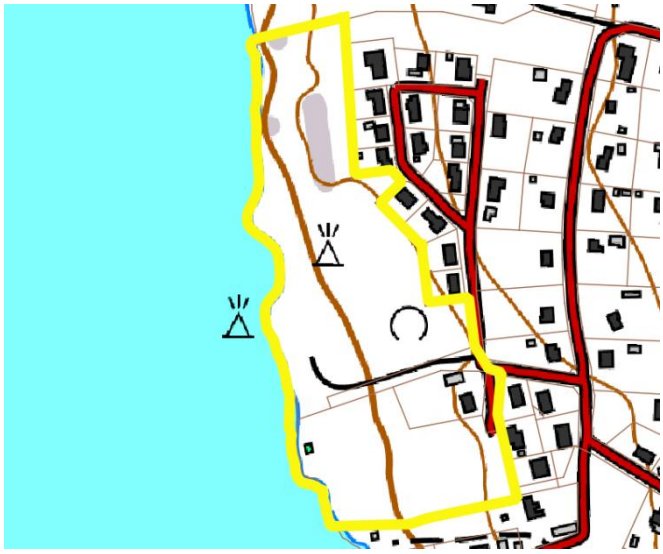

Kuva 1. Selvitysalue (rajattu keltaisella monikulmiolla) sijaitsee Puumalassa Saimaan rannalla. Maastokartta © MML 2025.

Kuva 2. Selvitysalueen (rajattu keltaisella monikulmiolla) metsä on osa puustoista pohjois-eteläsuuntaista rantavyöhykettä. Ortokuva © MML 2025.

4. LIITO-ORAVASELVITYKSEN TOTEUTUS JA HAVAINNOT

Inventointi toteutettiin papanakartoituksena etsimällä maastosta liito-oravan papanoita erityisesti suurten puiden tyviltä. Käynnin yhteydessä havainnoitiin myös muita liito-oravan esiintymisestä kertovia merkkejä, kuten mahdollisia pesäpaikkoja, lumijälkiä ja virtsausjälkiä puiden rungoissa.

Selvitykseen liittyvä maastokäynti toteutettiin 26.3. Etelä-Savon lumitilanne oli inventoinnin aikaan pitkänajan keskiarvoa heikompi, ja selvitysalueella lumipeite oli osin sulanut. Lumenpeittämillä kohdilla lumensyvyys vaihteli muutamista senttimetreistä noin 10 cm:iin. Sää oli papanoiden havainnointiin suotuisa: inventointia ei ollut edeltänyt pitkiä sadejaksoja, jotka olisivat edistäneet papanoiden liettymistä ja vaikeuttaneet siksi havainnoimista.

Inventoinnissa ei havaittu merkkejä liito-oravista.

Biotooppina selvitysalueen edustama metsä ei ole ihanteellisesti liito-oravalle soveltuvaa, sillä harvapuustoinen lehto ei juurikaan tarjoa vaihtelevarakenteisen puuston luomaa suojaisaa kerroksellisuutta. Selvitysalue kuuluu osaksi puustoista rantavyöhykettä (kuva 2), joka jatkuu eteläsuunnassa aina Puumalan satamaan saakka, ja joka laajenee pohjoisessa osaksi Puumalan taajamaa ympäröivää metsäkokonaisuutta. Luontotyypiltään alueen metsä edustaa tuoretta lehtoa. Pohjoisosaltaan alue on avokalliota ja mustikkatyypin mäntymetsää.

Kuva 3. Selvitysalue kuvattuna rannasta pohjoiseen. Lehtoa hallitsevat jykevät männyt ja raudus- sekä hieskoivut.

Kuva 4. Selvitysalueen lehto kuvattuna kohti pohjoista. Tiheä pensaskerros koostuu mm. pajuista.

5. YHTEENVETO

Selvitysalueella ei todettu elävän liito-oravia. Lajin esiintymistä alueella ei kuitenkaan voida täysin sulkea pois, sillä selvitysalueen metsä mahdollistaa liito-oravalle lajityypillisen liikkumisen. Kulkuyhteys on mahdollista huomioida tulevassa maankäytönsuunnittelussa säilyttämällä alueella yhtenäinen puustoinen vyöhyke liito-oravan liikkumisen turvaamiseksi. Selvityksen perusteella maankäytön muutosten ei nähdä heikentävän liito-oravan suotuisaa suojelutasoa.

Luumäellä 2.4.2025

JS-Enviro Oy

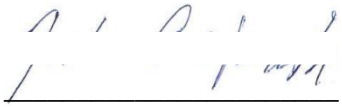

Juha Saajoranta, FM

LÄHTEET

Nieminen, M. & Nupponen, K. 2107: Liito-orava (*Pteromys volans* Linnaeus, 1758). – Julkaisussa: Nieminen, M. & Ahola, A. (toim.) 2017: Euroopan unionin luontodirektiivin liitteen IV lajien (pl. lepakot) esittelyt, s. 48-55. – Suomen ympäristö 1/2017. https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/79301/SY_1_2017.pdf.

Liito-orava – *Pteromys volans.* Punaisen kirjan verkkopalvelu 2025. https://punainenkirja.laji.fi/results/MX.48243?checklist=MR.424.

Liito-orava – *Pteromys volans*. Suomen Lajitietokeskus 2025. https://laji.fi/taxon/MX.48243/biology.

Liito-orava. Syken lajiesittelyt. www.ymparisto.fi/luontodirektiivilajiesittelyt. Päivitetty 30.11.2022.